TO‘LIQ OLINADIGAN TISH PROTEZLARI BILAN PROTEZLASHDA STOMA-DENT PREPARATINING PROFILAKTIK VA DAVOLOVCHI SAMARASI

TDTU Ortopedik stomatologiya propedevtikasi kafedrasi mustaqil izlanuvchi Mirasrorov M.M

Mirazizmirasrorov.@gmail.com

Ilmiy rahbar:t.f.d professor Salimov O.R

ANNOTATSIYA: Mazkur ilmiy maqolada to‘liq olinadigan tish protezlari bilan protezlash jarayonida STOMA-DENT preparatining profilaktik va davolovchi samarasi o‘rganilgan. Tadqiqot davomida preparatning og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavati holati, mikroflora muvozanati hamda protez stomatitining oldini olishdagi ahamiyati tahlil qilindi. Olingan natijalar STOMA-DENT preparati yallig‘lanish jarayonlarini kamaytirishi, shilliq qavat regeneratsiyasini tezlashtirishi va bemorlarning protezlarga moslashuv muddatini qisqartirishini ko‘rsatdi. Shuningdek, preparatning antiseptik xususiyatlari og‘iz bo‘shlig‘i gigiyenasini yaxshilashga xizmat qilishi aniqlandi. Tadqiqot natijalari STOMA-DENT preparatini ortopedik stomatologiyada kompleks profilaktik va terapevtik vosita sifatida qo‘llash maqsadga muvofiqligini tasdiqlaydi.

АННОТАЦИЯ: В данной научной статье изучаются профилактические и терапевтические эффекты препарата СТОМА-ДЕНТ в процессе протезирования полными съемными зубными протезами. В ходе исследования анализировалось влияние препарата на состояние слизистой оболочки полости рта, баланс микрофлоры и профилактику протезного стоматита. Полученные результаты показали, что СТОМА-ДЕНТ снижает воспалительные процессы, ускоряет регенерацию слизистой оболочки и сокращает период адаптации пациентов к протезам. Также было

установлено, что антисептические свойства препарата улучшают гигиену полости рта. Результаты исследования подтверждают целесообразность использования СТОМА-ДЕНТ в качестве комплексного профилактического и терапевтического средства в ортопедической стоматологии.

ANNOTATION: This scientific article studies the preventive and therapeutic effects of STOMA-DENT in the process of prosthetics with complete removable dentures. During the study, the drug was analyzed for its effect on the condition of the oral mucosa, the balance of microflora, and the prevention of prosthetic stomatitis. The results obtained showed that STOMA-DENT reduces inflammatory processes, accelerates mucosal regeneration, and shortens the period of patients' adaptation to dentures. It was also found that the antiseptic properties of the drug improve oral hygiene. The results of the study confirm the feasibility of using STOMA-DENT as a complex preventive and therapeutic agent in orthopedic dentistry.

KALIT SO‘ZLAR: To‘liq olinadigan tish protezlari, protez stomatiti, STOMA-DENT, ortopedik stomatologiya, og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi, shilliq qavat, adentiya, yallig‘lanish, profilaktika, terapevtik samaradorlik.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Полные съемные протезы, стоматит, связанный с протезами, STOMA-DENT, ортопедическая стоматология, микрофлора полости рта, слизистая оболочка, зубы, воспаление, профилактика, терапевтическая эффективность.

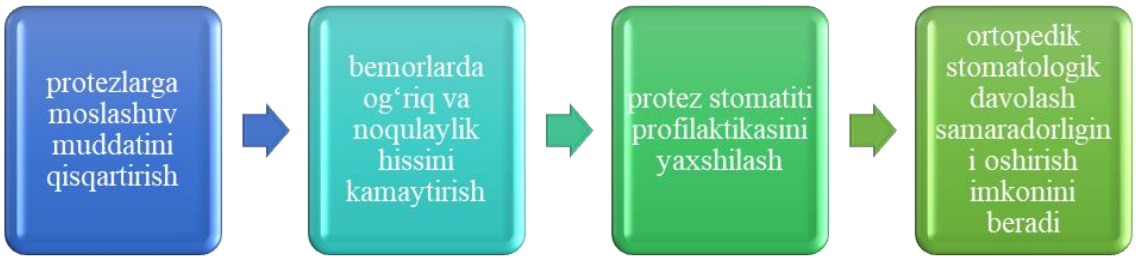
KEYWORDS: Complete removable dentures, denture stomatitis, STOMA-DENT, orthopedic dentistry, oral microflora, mucous membrane, adentia, inflammation, prevention, therapeutic efficacy.

Tadqiqotning dolzarbligi: Bugungi kunda stomatologik kasalliklar orasida tishlarning to‘liq yo‘qolishi, ya’ni adentiya, aholi orasida keng tarqalgan

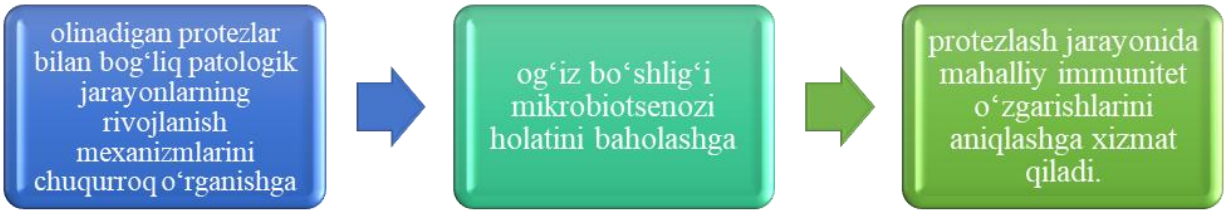
muammolardan biri hisoblanadi[1]. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotlariga ko‘ra, katta yoshdagi aholining sezilarli qismida tish qatorining to‘liq yo‘qolishi kuzatiladi va bu holat nafaqat chaynash funksiyasining buzilishiga, balki nutq, estetik ko‘rinish hamda psixoemotsional holatga ham salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli ortopedik stomatologiyada to‘liq olinadigan tish protezlari keng qo‘llaniladi[2].Biroq olinadigan protezlardan foydalanish davomida bemorlarda protez stomatiti, shilliq qavat yallig‘lanishi, og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasining buzilishi, kandidioz hamda mahalliy immunitet pasayishi kabi asoratlar tez-tez uchraydi[3]. Protez asosining shilliq qavatga doimiy mexanik bosim ko‘rsatishi, protez gigiyenasining yetarli darajada bajarilmasligi va mikroorganizmlarning protez yuzasida to‘planishi patologik jarayonlarning rivojlanishiga olib keladi.

So‘nggi yillarda ushbu asoratlarni kamaytirishga qaratilgan kompleks davolash-profilaktika usullarini ishlab chiqishga katta e’tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, antiseptik, yallig‘lanishga qarshi va regenerativ ta’sirga ega preparatlar ortopedik stomatologiyada muhim ahamiyat kasb etmoqda. STOMA-DENT preparati ham ana shunday vositalardan biri bo‘lib, uning tarkibiy komponentlari og‘iz bo‘shlig‘i mikrobiotsenozini normallashtirish, yallig‘lanishni kamaytirish hamda shilliq qavat regeneratsiyasini tezlashtirish xususiyatiga ega.Mazkur mavzuning dolzarbligi aynan to‘liq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda uchraydigan asoratlarning oldini olish va protezlash samaradorligini oshirish zarurati bilan belgilanadi.

Tadqiqotning ahamiyati: Mazkur ilmiy tadqiqot ortopedik stomatologiyada amaliy va nazariy jihatdan muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari STOMA-DENT preparatini protezlashdan oldin va keyin qo‘llash orqali protez stomatiti hamda boshqa yallig‘lanish asoratlarini kamaytirish mumkinligini ko‘rsatadi.Ilmiy jihatdan ushbu tadqiqot:

Amaliy jihatdan esa:

Bundan tashqari, preparatni kompleks davolash tizimiga kiritish stomatologik amaliyotda iqtisodiy samaradorlikni ham oshiradi, chunki yallig‘lanish asoratlari kamayishi qayta davolash ehtiyojini pasaytiradi[4].

Mavjud muammolar va kamchiliklar: To‘liq olinadigan protezlardan foydalanishda bir qator muammolar saqlanib qolmoqda. Ularga quyidagilar kiradi:

1. Protez stomatitining yuqori uchrash darajasi

Ko‘plab bemorlarda protezlardan foydalanishning dastlabki oylaridayoq shilliq qavat yallig‘lanishi kuzatiladi. Bu holat davolash samaradorligini pasaytiradi.

2. Og‘iz bo‘shlig‘i gigiyenasining yetarli emasligi

Bemorlarning aksariyati protezlarni to‘g‘ri parvarish qilish qoidalariga to‘liq amal qilmaydi. Natijada mikroorganizmlar ko‘payishi kuchayadi.

3. Mahalliy immunitetning pasayishi

Katta yoshdagi bemorlarda organizmning himoya mexanizmlari susaygan bo‘ladi. Bu esa yallig‘lanish jarayonlarining tez rivojlanishiga sabab bo‘ladi[5].

4. Davolash usullarining kompleks emasligi

Koʻpincha protezlash faqat mexanik tiklash bilan cheklanib, ogʻiz boʻshligʻi mikroflorasi va shilliq qavat holatiga yetarli e’tibor qaratilmaydi.

5. Preparatlar samaradorligi boʻyicha yetarli tadqiqotlarning kamligi

Mahalliy sharoitda STOMA-DENT preparatining uzoq muddatli klinik samaradorligini oʻrganishga oid ilmiy tadqiqotlar yetarli emas.

Taklif va tavsiyalar: Yuqoridagi muammolarni bartaraf etish maqsadida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. STOMA-DENT preparatini kompleks davolash tizimiga kiritish

Preparatni protezlashdan oldin va keyin muntazam qoʻllash yalligʻlanish asoratlari profilaktikasini yaxshilaydi.

2. Bemorlar uchun gigiyenik treninglar tashkil etish

Toʻliq olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarga protezlarni toʻgʻri parvarish qilish boʻyicha amaliy tavsiyalar berilishi lozim.

3. Mikroflora monitoringini yoʻlga qoʻyish

Protezlashdan oldin va keyin ogʻiz boʻshligʻi mikrobiologik holatini nazorat qilish tavsiya etiladi.

4. Individual yondashuvni kuchaytirish

Har bir bemorning yoshi, umumiy somatik holati va ogʻiz boʻshligʻi xususiyatlarini hisobga olib davolash rejasini tuzish zarur.

5. Ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish

STOMA-DENT preparatining uzoq muddatli klinik samaradorligini oʻrganish boʻyicha koʻp markazli ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa

To‘liq olinadigan tish protezlari bilan protezlash jarayonida bemorlarda shilliq qavat yallig‘lanishi, protez stomatiti, og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasining buzilishi va protezlarga moslashuv qiyinchiliklari kabi muammolar keng uchrashi aniqlandi. Ushbu holatlar protezlash samaradorligini pasaytirib, bemorlarning funksional va psixoemotsional holatiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

O‘tkazilgan tadqiqot natijalari STOMA-DENT preparatining profilaktik va terapevtik jihatdan yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko‘rsatdi. Preparatni qo‘llash natijasida og‘iz bo‘shlig‘i shilliq qavatidagi yallig‘lanish belgilari kamaydi, giperemiya va shishlarning tezroq bartaraf bo‘lishi kuzatildi. Shuningdek, preparatning antiseptik xususiyatlari tufayli opportunistik mikroorganizmlar faolligi pasayib, og‘iz bo‘shlig‘i mikrobiotsenozi me’yorlashdi.

STOMA-DENT preparatini qo‘llagan bemorlarda protezlarga moslashuv muddati qisqargani, og‘riq va noqulaylik hissi kamaygani hamda protezlardan foydalanish sifati yaxshilangani qayd etildi. Preparatning regenerativ ta’siri shilliq qavat trofikasining tiklanishiga va mahalliy himoya mexanizmlarining faollashishiga yordam berdi.

Tadqiqot davomida olingan natijalar STOMA-DENT preparatini to‘liq olinadigan tish protezlari bilan protezlashda kompleks profilaktik-davolash vositasi sifatida qo‘llash maqsadga muvofiq ekanligini tasdiqladi. Preparatni ortopedik stomatologik amaliyotga keng joriy etish protez stomatiti rivojlanish xavfini kamaytirish, bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va stomatologik davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Axmedov A.A. Ortopedik stomatologiya asoslari. – Toshkent: Meditsina, 2021. – 214 b.

2. Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // Stomatologiya. – 2022. – №3. – B. 45–49.
3. Xamidov B.R. Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati. – Toshkent, 2020. – 186 b.
4. Sodiqov U.T. To‘liq olinadigan protezlarda shilliq qavat o‘zgarishlari // Tibbiyot axborotnomasi. – 2021. – №4. – B. 51–55.
5. Петров В.Н. Ортопедическая стоматология. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 320 с.
6. Соколов И.И. Профилактика воспалительных осложнений при пользовании съемными протезами // Dental Practice. – 2021. – №5. – С. 22–27.
7. Usmonov D.Q. Ortopedik stomatologiyada zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent, 2023. – 240 b.
8. Абдуллаев Р.М. Микробиоценоз полости рта при пользовании съемными протезами // Медицинский журнал Узбекистана. – 2020. – №2. – С. 61–66.

[1] Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotlariga ko‘ra, katta yoshdagi aholida adentiya va tish qatori nuqsonlari keng tarqalgan stomatologik muammolardan biri hisoblanadi. Қаранг: World Health Organization. *Oral Health Report*. – Geneva, 2022.

[2] Karimov Sh.Sh. Protez stomatitining profilaktikasi va davolash usullari // *Stomatologiya*. – 2022. – №3. – B. 45–46.

[3] ⁴ Xamidov B.R. *Og‘iz bo‘shlig‘i mikroflorasi va uning klinik ahamiyati*. – Toshkent, 2020. – B. 74–76.

[4] Xasanov M.R. Olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda mahalliy immunitet holati // *Tibbiy biologiya jurnali*. – 2022. – №6. – B. 28–30.

[5] Xasanov M.R. Olinadigan protezlardan foydalanuvchi bemorlarda mahalliy immunitet holati // *Tibbiy biologiya jurnali*. – 2022. – №6. – B. 28–30.